

1. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΑΣΤΕΙΟ

Μέσο: . . . . . ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 10/08/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 10/08/2016

Σελίδα: 3

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ πολιτικό σύστημα που ως γνωστόν στον τομέα αυτό, «μόνο λίγο καιρό ξαποσταίνει», άρχισε πάλι να χορεύει τον χορό της συνταγματικής αναθεώρησης. Από τον οποίο χορό προσδοκά την επίφοιτηση του τέλειου Συντάγματος, όπως συμβαθεί κάτοικοι της Βόρειου Αμερικής, με ανάλογες άσκησεις, εύελπιστοι σαν ότι θα προκαλέσουν εύεργετική και ζωογόνο βροχή. Στις συνταγματικές προσπάθειες που καταβάλλονται, παρατηρείται πρόθυμη και πλούσια συνεισφορά ιδεών και εισηγήσεων. Περιλαμβάνονται τα πάντα και το αντίθετό τους, συνθέτοντας μίαν ενδιαφέρουσα ποικιλία συνταγματικού δικαίου, λίγο ετερόκλητη. Δεν είναι βέβαιο πώς ανταποκρίνεται στην και άπεικονίζει την συντακτική θέληση του Έλληνικού Λαού που είναι κυρίαρχος, τουλάχιστον θεωρητικά. Πάντως, μεταξύ σοβαρού και άστειου, δεν είναι άσκοπο να υπενθυμίσουμε κανείς ότι κάποτε τα συντάγματα περιλαμβάνουν διατάξεις που εκπλήσσουν. Συνήθως, όμως, αν κάποιος υπερνευροσιώδεις τις συμπεριλαμβάνουν, άλλοι πιο πρακτικοί φροντίζουν, με τον α ή β τρόπο, να μην ισχύσουν. Προστίθεται ότι οι λόγοι που προκάλεσαν την εμφάνιση και εξαφάνισή τους δε στερούνται ενδιαφέροντος.

Κάποτε, λοιπόν, υπήρξε κάποιο Σύνταγμα που είχε ένα άρθρο 84. Με τη σειρά του, αυτό περιείχε και δύο παραγράφους με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Ουδείς δύναται να άσκησει καθήκοντα Προέδρου του Υπουργικού Συμβουλίου πλέον του έτους κατά συνέχειαν ούδέ κατά διαλείμματα, αν δεν παρενέπιε χρονικόν διάστημα τουλάχιστον ενός έτους, κατά τό όποιον νά ήσκηθησαν παρ' άλλου τό καθήκοντα ταύτα.

Συνταγματικό άστειό

του Χριστόφορου Χ. Ματιάτου*

Ή διάταξις αύτη άργεί εις περίπτωσιν πολέμου ή γενικής έπιστρατεύσεως.»

Έδώ ό άναγνώστης κλείνει τό μάτια και προσπαθεί νά δει τήν ελληνική πολιτική ιστορία διεπομένη από τήν έφαρμογή του άρθρου αυτού. Αφ' ενός μόν τό κράτος θά είχε έπωφεληθεί γιά μικρότερα διαστήματα από τό τάλαντο των πρωθυπουργών που εγγύρισε, άφ' έτέρου δέ θά είχε γευθεί και άλλους, ίσως καλύτερους, ίσως χειρότερους. Θά ήταν ενδιαφέρουσες οι πρακτικές που θά είχαν δημιουργηθεί γιά νά καταστρατηγήσουν τή συνταγματική απαγόρευση. Ό άναγνώστης μπορεί νά φαντασθεί δύο πρόσωπα νά σχηματίζουν ζευγάρι και νά εναλλάσσονται στην Προεδρία και στην Αντιπροεδρία της Κυβερνήσεως. Εφιάλτης του πολίτη θά ήταν βέβαια, ή κήρυξη γενικής έπιστρατεύσεως γιά τήν παράταση της ενιαίας πρωθυπουργίας.

Ή διάταξη φαίνεται νά είναι παρά φύσιν. Είναι κάθεται αντίθετη πρός μία βασική άρχή του πολιτικού μας συστήματος που θέλει τό άξιόματα νά διατηρούνται όσο τό δυνατόν περισσότερο. Καί θά ήταν σκληρό και άπάνθρωπο νά θεωρηθεί ότι μία ενιαία πρωθυπουργία άρκει νά άποσβέσει έτών προσπάθειες, ψυχοφθόρες και χρονοβόρες διαδικασίες, συμβιβασμούς, άβα-

ρίες, και ό, τι άλλο. Έκπλήσσει όντως, λοιπόν, τό περιεχόμενο της ρυθμίσεως. Όχι πώς δέν υπήρχαν ξένα παραδείγματα, κλασσικό ήταν τό έλβετικό. Γίνεται, όμως, δεκτό πώς οι Έλληνες πολιτικοί δέν έχουν συνήθως ως πρότυπα τους Έλβετους συναδέλφους τους, ούτε τείνουν νά τους μιμηθούν. Έπιχειρήθηκαν πάντως έξηγήσεις. Δύο διακεκριμένοι συνταματολόγοι άποδίδουν στον Αλέξανδρο Παπαναστασίου αυτόν τον έμπλουτισμό των συνταγματικών μας έμπειριών. Ό μόν πρώτος γράφει: «Ή διάταξη... φανερώνει τό ούτοπικό πνευμα του Παπαναστασίου.» Ό δέ δεύτερος σχολιάζει: «... ό ιδεαλιστής Παπαναστασίου ήλπιζε ότι θά μπορούσε νά άποτρέψει τήν εμφάνιση προσωποπαγών κομμάτων.» Πέρα, όμως, από τους ιδεαλισμούς και τίς ούτοπίες, δέν μπορεί νά άποκλειστεί άπολύτως ή διάταξη νά όφείλεται σέ ύποσυνείδητη έπιθυμία άποθαρρύνσεως από τή δικέδικηση της πρωθυπουργίας του πολύ μεγάλου πολιτικού διαχρονικά, του Έλευθερίου Βενιζέλου, ή παρουσία του όποιου επιβράδυνε τή σταδιοδρομία των νεωτέρων.

Οι δύο από τίς παραγράφους του άρθρου 84 μοιράστηκαν τήν ταραχώδη ζωή ενός άτυχου Συντάγματος. Τό όποιο συνέτασσε βραδέως ή Δ' Συντακτική Συνέλευση, όταν έκδηλώθηκε στις 25 Ιουνίου του 1925 τό κίνημα του στρατηγού Παγκάλου. Ή Συνέλευ-

ση τον περιέβαλε με κοινοβουλευτικό μανδύα έκθέτοντας σοβαρά τήν ύπερροφημία της. Παράλληλα, συγκροτήθηκε τριακονταμελής κοινοβουλευτική έπιτροπή και έξουσιοδοτήθηκε νά ψηφίσει Σύνταγμα. Τό έκανε. Περιλάμβανε δέ τίς δύο παραγράφους του άρθρου 84 που μας άπασχολούν, άλλα και άλλα ενδιαφέροντα, όπως έκλογές «... επί τή βάσει των άρχων της αναλογικής άντιπροσωπείας.»

Ό Πάγκαλος δημοσίευσε τό Σύνταγμα αυτό στις 29 Σεπτεμβρίου 1925 άφου, με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου προχώρησε σέ άπαλείψεις (μεταξύ αυτών και των διατάξεων περί μονοτους πρωθυπουργίας και άπλής αναλογικής), διορθώσεις και προσθέσεις. Τό «ούτω συντηριολογημένον» Σύνταγμα ύπέστη πλείστα όσα στό διάστημα της παγκαλικής δικτατορίας. Με τήν κατάλυση της από τον στρατηγό Κονδύλη, ή κυβέρνηση του τελευταίου διέταξε τή δημοσίευση του Συντάγματος με τήν άρχική μορφή του «... ής παρεκωλύθη έκ της παρεμπιπτούσης πολιτικής άνωμαλίας...» Δεν άργησε, όμως, νά άντικατασταθεί από τό Σύνταγμα της 3ης Ιουνίου του 1927 που άπέβαλε ενιαίους πρωθυπουργούς και αναλογική.

Στά τόσα που άκούσαμε, άκούμε και θά άκούσουμε γιά τό συνταγματική αναθεώρηση, ή συζήτηση γιά μία διάταξη που θά περιορίζε τήν πρωθυπουργική ηγεσία σ' ένα χρόνο, θά προσέθετε ένα στοιχείο ευθύμιας μπροστά στις αντιδράσεις που θά προκαλούσε. Καί ή ευθυμία στους δύσκολους καιρούς μας, είναι ένα εξαιρετικά πολύτιμο άγαθό, του όποιου έχουμε μεγίστη ανάγκη.

*Νομικός

Με κακούς οιωνούς το ξεκίνημα αναθεώρησης του Συντάγματος

► Του **ΜΑΝΩΛΗ Γ. ΔΡΕΤΤΑΚΗ**, πρώην: αντιπροέδρου της Βουλής, υπουργού και καθηγητή της ΑΣΟΕΕ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ επέλεξε να ανακοινώσει στις 25.7.16 τις προτάσεις της κυβέρνησής του για την αναθεώρηση του Συντάγματος με ομιλία του μπροστά από τη Βουλή. Πρόκειται για ένα ξεκίνημα με κακούς οιωνούς για την ώριμη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος ώστε το θεσμικό πλαίσιο της χώρας να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καιρών. Τις ανακοινώσεις αυτές μπορούσε να τις κάνει με άλλο τρόπο (π.χ. σε ειδική συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου) και όχι σε μια εκδήλωση που θύμιζε κομματική συγκέντρωση.

Δυστυχώς, αυτό το λανθασμένο ξεκίνημα ενέχει τον κίνδυνο του ναυαγίου της τόσο αναγκαίας αναθεώρησης του Συντάγματος. Ενδείξεις για ένα τέτοιο απευκαίριο ενδεχόμενο υπάρχουν από τις αντιδράσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης, δηλαδή της άρνησής τους να μετάσχουν στη διαδικασία που πρότεινε ο πρωθυπουργός προκειμένου να υπάρξει συμμετοχή του λαού σ' αυτήν από τον Σεπτέμβριο μέχρι την άνοιξη του 2017.

Στην περίπτωση που τα κόμματα πράγματι δεν θα συμμετάσχουν στην προκαταρκτική αυτή διαδικασία με την υποβολή και των δικών τους προτάσεων, ώστε οι όποιες συζητήσεις να αφορούν το σύνολο των προτάσεων όλων των κομμάτων της Βουλής, οι όποιες εκδηλώσεις οργανωθούν σε δήμους και περιφέρειες θα έχουν τον χαρακτήρα κομματικών συγκεντρώσεων, αφού θα αφορούν μόνο τις προτάσεις της κυβέρνησης, γεγονός που θα ευτελίσει το όλο εγχείρημα. Κατά συνέπεια πρέπει να βρεθεί άλλος, κοινά αποδεκτός, τρόπος για να προχωρήσει η διαδικασία αυτή.

Με την ελπίδα ότι θα βρεθεί ο τρόπος αυτός, στον περιορισμένο χώρο του άρθρου θα σχολιάσω ορισμένες από τις προτάσεις που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός, πολλές από τις οποίες έχουν γίνει κατά καιρούς από κόμματα, βουλευτές, καθηγητές πανεπιστημίου και άλλους. Ανάμεσα σ' αυτές είναι και μερικές από εκείνες που είχα κάνει το 1995 σε ένα βιβλίο μου με τίτλο «Θεσμικός εκσυγχρονισμός» (βλέπε σχετικά το άρθρο μου στην «Εφημερίδα των Συντακτών» της 21.7.16).

1. Συνταγματική κατοχύρωση της απλής αναλογικής. Αυτή πρέπει να αφορά όλες τις εκλογές (βουλευτικές, ευρωεκλογές, δημοτικές και περιφερειακές). Ειδικά για τις βουλευτικές και τις ευρωεκλογές, προκειμένου να αποφευχθεί η κατασκευή καλπονοθευτικών εκλογικών συστημάτων, στη σχετική διάταξη του Συντάγματος θα πρέπει σαφώς να ορίζεται ότι το κάθε κόμμα θα παίρνει τις έδρες που αναλογούν στο ποσοστό των ψήφων του στις εκλογές και στην περίπτωση που στον σχετικό νόμο τεθεί όριο για την είσοδο ενός κόμματος στη Βουλή ή στην Ευρωβουλή, αυτό δεν θα πρέπει να είναι ανώτερο του 3%.

2. Εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις (όπως συνέβη στο παρελθόν) ο Πρόεδρος θα εκλέγεται από τη Βουλή και μόνο αν οι δύο ψηφοφορίες αποβούν άκαρπες θα αποφασίζει ο λαός, δεν συντρέχει λόγος να αυξηθούν οι αρμοδιότητές του μέχρι του σημείου να παραπέμψει ψηφισμένο νόμο σε ειδικό γνωμοδοτικό όργανο (κίνδυνος δυαρχίας), δεδομένου ότι υπάρχει το Συμβούλιο της Επικρατείας. Στην περίπτωση που ο λαός θα κληθεί να επιλέξει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τίθεται το ερώτημα αν οι υποψήφιοι θα έχουν το δικαίωμα προεκλογικής εκστρατείας.

3. Περιορισμός εκλογής βουλευτών σε δύο συνεχόμενες κοινοβουλευτικές περιόδους ή για οκτώ συνεχόμενα έτη. Ο περιορισμός αυτός δεν χρειάζεται, δεδομένου ότι η Βουλή, όπως έχει δείξει η εμπειρία της Μεταπολίτευσης, ανανεώνεται σε κάθε εκλογική αναμέτρηση κατά το ένα τρίτο ή και παραπάνω. Ανεξάρτητα, όμως, από αυτό, ο περιορισμός αυτός θα υποβαθμίσει τη Βουλή στερώντας την από ικανούς και έμπειρους βουλευτές οι οποίοι συμβάλλουν στην αναβάθμισή της (στη Βουλή των Κοινοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο -πρότυπο όλων των Κοινοβουλίων- δεν υπάρχει τέτοιος περιορισμός).

4. Αναβάθμιση της Βουλής. Δεν περιορίζεται στην κατάργηση του προνομίου της ασυλίας των βουλευτών και στη ριζική τροποποίηση της διάταξης περί Ευθύνης Υπουργών. Απαιτείται η αναβάθμιση του ρόλου της αντιπολίτευσης τόσο στον κοινοβουλευτικό έλεγχο (υποχρέωση του πρωθυπουργού και των υπουργών να απαντούν σε ερωτήσεις των βουλευτών) όσο και στην υποβολή προτάσεων νόμου (οι οποίες συνήθως απορρίπτονται από την κυβέρνηση).

5. Δημοψηφίσματα. Προτείνονται τρία είδη δημοψηφίσματος. Η διεξαγωγή δημοψηφίσματος με λαϊκή πρωτοβουλία για εθνικά θέματα αν το ζητήσουν 500.000 πολίτες (εννοείται με δικαίωμα ψήφου) έχει νόημα μόνο αν η ευμετριογία του λαού είναι δεσμευτική για την κυβέρνηση και τη Βουλή. Στην περίπτωση του δημοψηφίσματος αυτού, κρίσιμη είναι η διατύπωση του ερωτήματος που θα τεθεί καθώς και ο τρόπος με τον οποίο θα υποστηριχθούν οι θέσεις της κάθε πλευράς. Για τα δύο άλλα είδη δημοψηφίσματος δεν μπορώ να εκφράσω γνώμη.

Κλείνοντας το άρθρο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι, όπως επισημάνθηκε από την αντιπολίτευση, από τις προτάσεις του πρωθυπουργού απουσιάζουν η Παιδεία, η Υγεία, η Δημόσια Διοίκηση κ.λπ., γεγονότα που, φυσικά, επιβάλλει τη συμμετοχή τους στον διάλογο που θα διεξαχθεί, αν, όπως προαναφέρθηκε, βρεθεί κοινά αποδεκτός τρόπος για τη διεξαγωγή του.

3. ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΑΝΥΠΟΛΗΨΙΑ

Μέσο: . . . . . ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/08/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/08/2016

Σελίδα: 3

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ με τη δημοσκοπική κατάρρευση του ΣΥΡΙΖΑ και της κυβέρνησής του, περιέρονται σε πλήρη ανυποληψία το κόμμα-αυτό και τα στελέχη του, σε όλα τα κοινωνικά και εισοδηματικά στρώματα της χώρας. Αυτό οφείλεται στην εξαφάνιση όλων των μύθων που κάλυπταν την άριστερά: από το δήθεν ήθικό πλεονέκτημα, μέχρι τις τόχα ικανότητες των στελεχών του, συν την αποκάλυψη των ψεμάτων, των ανεκπλήρωτων υποσχέσεων και της πολιτικής απάτης, με την οποία κατέλαβαν την εξουσία. Από το αλήστου μνήμης πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης, που εξέγγειλε ο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ, ξεπερνώντας ακόμη και τα αντίστοιχα προγράμματα-υποσχέσεις του παλαιού ισχυρού και άφειδως ψευδόμενου ΠΑΣΟΚ, μέχρι σήμερα, κύλησε όχι μόνο πολύς χρόνος, αλλά και οικονομικά κυβερνητικά μέτρα, που οδήγησαν στην φτωχοποίηση και εξαθλίωση μισωτών και συνταξιούχων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Αυτές τις ημέρες, τα μηχανήματα των τραπεζών που πληρώνουν τις επικουρικές συντάξεις, δίνουν ταυτοχρόνως και ένα ισχυρό σόκ στους συνταξιούχους, που παίρνουν φοβερά μειωμένες συντάξεις, για τις οποίες πληρώναν μία ζωή. Και έπονται και άλλα σόκ, με τα μερίσματα, τα έφάπαξ και τις λεγόμενες «ύψηλες» συντάξεις.

Η κυβέρνηση και τα στελέχη της, έχουν αποβάλει πλέον κάθε χαλίνο, προκειμένου να διορίσουν οπαδούς και φίλους, να προχωρήσουν τη σοβιετικοποίηση της παδείας, τον έλεγχο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, τη διάλυση του πολιτικού συστήματος με την εισαγωγή της άπλης αναλογικής, την ανατροπή του

Σέ πλήρη ανυποληψία...

του Παναγιώτη Μποκοβού*

πολιτειακού συστήματος με την προωθούμενη αναθεώρηση του Συντάγματος, με δυο λόγια τη διάλυση του κράτους και την επιβολή του χάους.

Ήδη το δημιουργούμενο χάος φαίνεται παντού: στη δημόσια διοίκηση που δεν λειτουργεί: στη δικαιοσύνη που έχει φτάσει στην άρνηση άπονημής της, αφού μία δεκαετία θεωρείται εύλογο διάστημα για να τελεσιδικήσει μία υπόθεση: στη δημόσια παιδεία που τη διαλύει μεθοδικά ο αρμόδιος υπουργός, ένα τώρα επιτίθει και στην ιδιωτική, για να την ελέγξει και να τη διαλύσει: στην υγεία, όπου πλέον τίποτε δεν λειτουργεί, αφού υπάρχουν μόνο οι κτηριακές εγκαταστάσεις των νοσοκομείων, αλλά λείπουν οι γιατροί, το λοιπό υγειονομικό προσωπικό, τα μέσα –φάρμακα, γάζες κ.λπ.–, οι συμβεβλημένοι γιατροί για τα τρέχοντα θέματα στην τέραστια άνεργια που επιφέρει το καθημερινό κλείσιμο μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων στην άχαλινωτη φοροδιαφυγή, στο λαθρεμπόριο, στη μη πληρωμή από τους πολίτες των φορολογικών υποχρεώσεών τους, στους ελέγχους κεφαλαίων, στο εύθραστο τραπεζικό σύστημα που απλά υπάρχει χωρίς να δίνει δάνεια και σε άλλα πολλά μικρότερης ίσως ση-

μασίας, που όμως συμβάλλουν στη διάλυση του κράτους και στην έλευση του χάους.

Όταν τελειώσει το καλοκαίρι και τα μπάνια του λαού, θα δούμε τη λαϊκή όργη που κουφοβράζει, να τρέχει στους δρόμους άσυγκράτητη και να παρασύρει τα πάντα. Και τότε θα φανεί, ποιος θα φύγει με ελικόπτερο από το μέγαρο Μαξίμου, κατά την παλαιά αφήγηση του ΣΥΡΙΖΑ, όταν ήταν στην αντιπολίτευση.

Αλλά η κυβέρνηση, καθημερινώς αποδεικνύει τις καλές της σχέσεις με τους κουκουλοφόρους, καθώς και ότι δεν σέβεται τίποτα, ούτε τους Ναούς των Ορθόδοξων Χριστιανών. Μπορεί ο πρωθυπουργός να είναι άθεος, αλλά έχει υποχρέωση πολιτική και νομική και αυτής και η κυβέρνησή του, να διασφαλίζουν την τάξη στην χώρα και την απρόσκοπτη εκτέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των πολιτών. Μετά την πρόσφατη εισβολή κουκουλοφόρων στον Μητροπολιτικό Ναό της Θεσσαλονίκης, κατά την διάρκεια της Θείας Λειτουργίας, ακολουθήσαν βεβηλώσεις σε δύο Ναούς των Αθηνών, χωρίς η λαλιστατή κυβέρνηση και ο εξ ίσου φλύαρος ΣΥΡΙΖΑ να πάρουν θέση. Άρα επιδοκιμάζουν τις ενέργειες των κουκουλοφόρων οπαδών τους, που είναι πράξεις βίας και όχι θεω-

ρητικές συζητήσεις. Αλλά και η στάση της δικαιοσύνης γεννά πολλά ερωτηματικά: οι 26 εισβολείς στην Μητρόπολη της Θεσσαλονίκης, συνελήφθησαν, προσήχθησαν στο αυτόφωρο και άθωώθηκαν για τις βάρβαρες πράξεις τους: καταδικάστηκαν όρισμένοι που άρνήθηκαν να τους πάρουν δακτυλικά αποτυπώματα, αλλά με άναστολή. Τάχα ποιος κίνησε τα νήματα στο αυτόφωρο;

Η κυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, θα πληρώσει σύντομα με έξωση από την εξουσία, το τρίτο και πιο σκληρό Μνημόνιο που έφερε στον ελληνικό λαό, όπως πλήρωσαν τα δικά τους, ο Γ. Α. Παπανδρέου – ΠΑΣΟΚ – και ο Α. Σαμαράς – ΝΔ. Αλλά η παρούσα κυβέρνηση θα πληρώσει ταυτόχρονα για τις ψεύτικες ελπίδες που μοίρασε στον λαό, για την αγραμματοσύνη των στελεχών της, για τις άπιθανες «διαπραγματεύσεις» με τους δανειστής στις Βρυξέλλες, για την προσπάθεια καταστροφής της χώρας με την επτροφή στη δράχη, για την κίνηση επιβολής του χάους στην πολιτική ζωή με την άπλη αναλογική, για τις ενέργειες αλλαγής του πολιτεύματος με την δθεν συνταγματική αναθεώρηση, για την καταστροφή της μεσαίας τάξης και των αγροτών, για τις προσπάθειες επιβολής αυταρχικού κομμουνιστικού κράτους και την παράλληλη καταστροφή της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, για όσα έχουν στο μυαλό τους, αλλά δεν τολμούν να τα κάνουν πράξεις. Παιδιά, σας καταλάβαμε, ώρα να τού δίνετε για τα παλιά σας ημέρια.

*Διδάκτωρ Οικονομικών Έπιστημών, πρώην Υφυπουργός Οικονομικών

Αριστερά της Εδέμ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ Ν. ΜΑΝΙΑΤΗ

Ράσα

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ στη Μονή Πετράκη δεν επιταχύνουν τον διαχωρισμό Κράτους - Εκκλησίας. Αντίθετα, ενισχύουν την περαιτέρω σύζευξή τους. Δεν ξέρω τι είχαν στον νου τους οι μηδενιστές που κήρυξαν τον πόλεμο στην Ορθοδοξία, αλλά ας προσμετρήσουν τα παραπάνω στο ταμείο τους.

Ακόμη και η πιο τυφλή πράξη παίρνει πολιτικά χαρακτηριστικά σήμερα. Ζητούμενο είναι όμως πάντα να δεις τους παίκτες και την τοποθέτησή τους στον στίβο.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΠΑΙΞΕ ΑΜΕΙΣΩΣ μετά τις μολότοφ την κασέτα «νόμος και τάξη». Σημείωση με νόημα: δεν περιορίστηκαν σε ανακοίνωση μόνο ο κυβερνητικός ΣΥΡΙΖΑ και βέβαια οι ΑΝΕΛ (που ελέγχουν προνομιακά τη συγκεκριμένη περιοχή του εκλογικού ακροατηρίου). Ανακοίνωση καταδίκης της πράξης εξέδωσε και ο κομματικός ΣΥΡΙΖΑ. Μαξίμου και Κουμουνδούρου έμοιαζαν να είχαν ανάγκη μια απενοχοποιημένη συστημική σύμπλευση. Σε ένα τερνέ που το καλύπτει ή θέλει να το καλύπτει η κυβέρνηση σε νόμο και τάξη, απομένει η ΝΔ που μίλησε για ειδική σχέση ΣΥΡΙΖΑ - αντιεξουσιαστών. «Εστω και τώρα, ας βάλει τέλος στην ιδιόμορφη αυτή ιδεολογική κομματική κάλυψη που δίνει στους αντιεξουσιαστές» είπε διά Κουμουτσάκου.

ΑΣ ΜΗ ΓΕΛΙΟΜΑΣΤΕ: καμία κάλυψη δεν παρέχει κανένας ΣΥΡΙΖΑ σε καμία τέτοια πράξη. Ούτε καν το πολιτικό περιβάλλον που θα ενθάρρυνε αντιθεολογικό ρεύμα ενισχύει. Αυτό ίσως επιτείνεται στη Δύση ερμήνη των πολιτικών μας, αλλά είναι άλλη κουβέντα. Από τη μία, εξάλλου, ο ΣΥΡΙΖΑ κινείται πολύ προσεκτικά στα εκκλησιαστικά. Θυμίζω την πρόταση για τη συνταγματική αναθεώρηση που είναι σαφής: «Ρητή κατοχύρωση της θρησκευτικής ουδετερότητας του Κράτους με διατήρηση όμως για ιστορικούς και πρακτικούς λόγους της αναγνώρισης της Ορθοδοξίας ως κρατούσας θρησκείας».

Από την άλλη, η πρόσφατη ψήφιση για λειτουργία τεμένους είναι εκσυγχρονιστική τομή αλλά και ταυτόχρονα φιλοθρησκευτική στη βάση της.

Μα και η Εκκλησία της Ελλάδος είναι ανοιχτή. Μην γελιόμαστε. Αν εξαιρέσουμε την πτέρυγα ακροδεξιών ιεραρχών, η κύρια γραμμή της δεν έχει σχέση με θεοκρατίες. Ακόμη και το ίδιο κήρυγμα δεν τηρείται από ενορία σε ενορία.

Κάτι ακόμη: η μετά τον Χριστόδουλο εποχή έχει ενισχύσει σύγχρονα ριφλέκτ σε ανώτατο και κατώτατο κλήρο.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ κάνει συσσίτια για τους φτωχούς. Συχνά ο απλός κλήρος μπαίνει μπροστά. Ο πατήρ Αντώνιος Παπανικολάου στον Κολωνό είναι ένα παράδειγμα.

Μα και ο Ιερώνυμος όχι τυχαία τον Ιούλιο τα έβαλε με το ευρωερατείο. «Η Ευρώπη της αλληλεγγύης, της συνεργασίας και του χριστιανικού πνεύματος μεταβλήθηκε στην Ευρώπη της εκμετάλλευσης και των τοκογλόφων του εμπορίου» δήλωσε στην Πανθρακική Ιερατική Σύναξη και συμπλήρωσε ότι «όσο η Ευρώπη απομακρύνεται από το χριστιανικό της πνεύμα οι λαοί της δεν θα έχουν μέλλον. Για αυτό και δημιουργούνται τα φαινόμενα του ευρωσκεπτικισμού».

Χωρίς Θεό όλα επιτρέπονται, έγραφε ο Ντοστογιέφσκι. Με Θεό όλα οριοθετούνται, θα προσέθετε ο προσεκτικός πολιτικός αναλυτής.

“ Η κυβέρνηση έπαιξε αμέσως μετά τις μολότοφ την κασέτα «νόμος και τάξη». Σημείωση με νόημα: δεν περιορίστηκαν σε ανακοίνωση μόνο ο κυβερνητικός ΣΥΡΙΖΑ και βέβαια οι ΑΝΕΛ. Ανακοίνωση καταδίκης της πράξης εξέδωσε και ο κομματικός ΣΥΡΙΖΑ. Μαξίμου και Κουμουνδούρου έμοιαζαν να είχαν ανάγκη μια απενοχοποιημένη συστημική σύμπλευση